Polsko-Ukraińskie Studia Interdyscyplinarne
2024, nr 2 (13), s. 79–87

https://czasopisma.marszalek.com.pl/en/10-15804/pom
DOI: 10.15804/PPUSI.2024.02.07

Наталія Капінус
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
kapinus@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0000-0002-5579-6486

Алла Сопільник
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
a.sopilnik@ippo.dn.ua

Олександр Коваленко
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
avkovalenko1964@ippo.dn.ua

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ

Анотація: Стаття розкриває досвід роботи відділу дошкільної і початкової освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти щодо розвитку професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти та початкової школи в умовах реформування освіти засобами інноваційних форм методичної роботи; досліджує виклики, які постають перед педагогами в реаліях сьогодення.

Ключові слова: професійна компетентність, інноваційні технології, неперервна освіта, психосоціальне благополуччя

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION TEACHERS USING INNOVATIVE FORMS OF METHODOLOGICAL WORK

Abstract: The article reveals the work experience of the preschool and primary education department of the Donetsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education regarding the development of the professional competence of teachers of preschool and primary school institutions in the conditions of education reform by means of innovative forms of methodical work; examines the challenges faced by teachers intoday's realities.

Keywords: professional competence, innovative technologies, continuous education, psychosocial well-being

ROZWÓJ KOMPETENCJI ZAWODOWYCH NAUCZYCIELI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO I NAUCZANIA WCZESNOSZKOLNEGO Z WYKORZYSTANIEM INNOWACYJNYCH FORM PRACY METODYCZNEJ

Streszczenie: W artykule przedstawiono doświadczenia pracy wydziału edukacji przedszkolnej i podstawowej Donieckiego Obwodowego Instytutu Podyplomowego Kształcenia Pedagogicznego w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli placówek przedszkolnych i szkół podstawowych w warunkach reformy edukacji za pomocą innowacyjnych form metodycznej pracy; analizuje wyzwania stojące przed nauczycielami we współczesnych realiach.

Słowa kluczowe: kompetencje zawodowe, innowacyjne technologie, kształcenie ustawiczne, dobrostan psychospołeczny

Вступ

Реформування освіти в Україні є частиною процесів оновлення освітніх систем, пов'язаних з визнанням значимості знань як рушійної сили суспільного добробуту та прогресу. Ці зміни стосуються створення нових освітніх стандартів, оновлення та перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, форм і методів навчання. Стає очевидним, що досягнення мети сучасної освіти пов'язане з особистісним потенціалом учителя, його загальною та професійною культурою, без яких неможливе вирішення наявних проблем навчання та виховання відповідно до нових освітніх парадигм.

Формування і розвиток професійної компетентності вчителя виступають сьогодні однією з центральних проблем у цілісній системі безперервної освіти. Її актуальність обумовлюється необхідністю вирішення протиріччя, що утворилося, між новими вимогами, запропонованими до педагогічної діяльності, самого вчителя як цілісної особистості, суб›єкта освітнього процесу, здатного до професійно-особистісного самовизначення і саморозвитку, конструювання і здійснення гуманістично спрямованих систем і технологій, і реальним рівнем професійної компетентності вчителя, його готовності працювати в нових умовах (Лісіна, 2018, с. 25).

Сучасна освітня система має відповідати високим вимогам суспільства до особистості педагога. Стає очевидним, що досягнення цілей сучасної освіти багато в чому пов›язано з особистісним потенціалом вчителя, його загальною та професійною культурою (Бабіна, 2017, с. 98).

Питання визначення професіоналізму, оцінки професійної компетентності і діяльності вчителя знаходяться в центрі вивчення психологів, фізіологів, спеціалістів-практиків. Національна освіта і наука прагнуть досягти подальшого поступу у світі сучасних знань з певної проблеми. Саме педагогічні працівники мають стати основною рушійною силою відродження та створення якісно нової національної освіти.

Окремі аспекти професійної компетентності вчителя початкових класів розглядалися у працях Н.В. Кічук, Л.А. Онищук та ін., професійної компетентності – С.С. Вітвицької, Л.М. Калініної, І.Й. Халимон та ін. Процес формування особистості педагога став предметом наукового дослідження О.А. Дубасенюк, В.А. Семиченко та ін. Становлення й розвиток педагогічної майстерності вивчали Є.С. Барбіна, І.А. Зязюн, Н.М. Тарасевич та ін.

Поняття професійної компетентності вчителя формулюється науковцями по-різному. Проте єдиного підходу до визначення поняття «професійна компетентність вчителя» немає. Професійна компетентність вчителя – це сукупність його особистісних якостей, загальної культури та кваліфікаційних знань, умінь, методичної майстерності, гармонійна інтеграція яких в педагогічній діяльності дає оптимальний результат (Банашко, Крищук, Севастьянова, Тафінцева, 2017, с. 5).

Професійна компетентність – це інтегральне утворення, що синтезує особливу психологічну та предметну підготовку, системність специфічних знань, сформованість особистісних якостей, навички творчо розв'язувати педагогічні завдання, прагнення до самовдосконалення та ознайомлення із сучасними світовими вимогами (Якименко, 2011, с. 30).

Компетентність учителя (за певних умов) розвивається в процесі тривалого виконання професійної діяльності. Напрямки становлення професіоналізму – це і є напрямки розвитку компетентності вчителя. Поняття «професійна компетентність педагога» виражає особисті якості викладача, вчителя, вихователя, які дозволяють йому самостійно й ефективно розв'язувати педагогічні завдання, сформульовані або педагогом, або адміністрацією освітньої установи. «Професійна компетентність педагога» і «педагогічна компетентність» – синонімічні поняття. Отже, під педагогічною компетентністю педагога ми розуміємо єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення своєї професійної діяльності. Професійна компетентність – це інтегративна якість фахівця, що включає рівень оволодіння знаннями, вміннями, навичками і такими компонентами професійної майстерності, як професійні здібності і професійно важливі якості особистості (Груць, 2020, с. 7).

Педагогічний процес та професійна компетентність педагога взаємопов'язані і взаємодіють. Структурні компоненти педагогічної компетентності повинні співпадати з компонентами педагогічної діяльності, внаслідок чого модель професійної компетентності вчителя виступає як

єдність його теоретичної і практичної готовності. Професійна компетентність включає сплав знань та умінь, які є ядром компетентності, з професійним досвідом, функціями педагога і обов'язково значущими особистісними якостями, ціннісними орієнтирами. Тобто компетентність ширше знань, умінь та навичок і не є їхньою сумою (Жаркова, 2020, с. 14).

Сучасному учителеві необхідні гнучкість і нестандартність мислення, вміння адаптуватися до швидких змін умов життя. А це можливо лише за умови високого рівня професійної компетентності, наявності розвинених професійних здібностей.

Сучасне суспільство вимагає особистості, яка не тільки поінформована з певних галузей знань, а й здатна свідомо пізнавати оточуючу дійсність, що швидко змінюється, особистості, яка вдумливо зберігає ті цінності, які накопичило людство і, в той же час, розуміє результати своєї діяльності з погляду особистого вкладу у збереження та створення нових суспільних цінностей. Для досягнення такої мети необхідна цілеспрямована діяльність освітян, що також вимагає зміни у методичному супроводі педагогів у швидкоплинних умовах сьогодення.

Професійно компетентний педагог є чи не найголовнішою частиною української інтелігенції, яка дієво впливає на формування нації. Запорука ефективності освітнього процесу – професійна компетентність вчителя, яка розширює можливості педагогічних працівників розв›язувати проблеми і конфлікти, що виникають у професійній діяльності і взагалі в особистому житті. Покликання педагога не тільки і не стільки передача знань, умінь і навичок, але і всебічний гармонійний розвиток здібностей та можливостей учня, виховання відповідального, свідомого громадянина країни (Капінус, 2023, с. 227).

Вимоги до педагога в Україні сформульовані у низці нормативних актів. У статті 59 Закону України «Про освіту» зазначено: «Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання». Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» визначає основні компетентності вчителя початкової школи, «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» та «Вихователь закладу дошкільної освіти» – працівників дошкільної освіти.

Таким чином, професійна компетентність педагога «тримається на трьох стовпах»: здатність, готовність та спроможність ефективно діяти, розв'язуючи завдання Нової української школи.

Нововведення у процесі неперервної освіти вчителя. Нової української школи

Педагогічна інноватика набуває дедалі більш вагомого значення у виконанні завдань сучасної системи освіти. Вирішення проблеми підготовки педагогічних працівників на етапі реформування загальної середньої освіти стає провідним напрямом поглиблення і розширення професійної підготовки педагога у процесі неперервної освіти. Виникає необхідність сформувати готовність учителя орієнтуватися в системах, технологіях, адекватно оцінювати їх, здійснювати правильний вибір на шляху впровадження в освітній процес. Тому вся система підготовки вчителя, з одного боку, повинна спрямовуватися на формування високого рівня професіоналізму фахівця, нового мислення, вироблення індивідуального стилю педагогічної діяльності, а з іншого – орієнтуватися і бути готовим здійснювати інноваційні підходи до організації освітнього процесу за змістом та формами.

Відтак, на сьогодні значно зросла потреба організувати діяльність вчителя початкової школи до засвоєння нових освітніх технологій у процесі неперервної освіти шляхом нововведень. Проблема використання інноваційних технологій у практиці діяльності інститутів післядипломної освіти з метою підготовки педагогів до нововведень розглядається різнобічно.

О. Дубасенюк висловила думку стосовно того, що інновації в системі професійно-педагогічної освіти мають подвійну спрямованість. Вони передбачають зміни не тільки в системі власне педагогічної підготовки, але й мають обов'язкове врахування змін, що відбуваються у всіх типах навчальних загальноосвітніх закладах, а також історико-педагогічних тенденцій у цій сфері (Дубасенюк, 2011, с. 115).

І. Богданова розглядає проблему під кутом зору готовності вчителя до інноваційної діяльності і виокремлює наступні показники: усвідомлення потреби впровадження освітніх технологій у власні педагогічні й практиці; інформованість про новітні педагогічні технології; зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик; володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій тощо (Богданова, 2003, с. 74).

Спираючись на виокремлене вище, розкриємо специфіку інноваційної діяльності у Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти, яку схарактеризуємо як сукупність освітньої та науково-дослідницької діяльності, де особливу перевагу надаємо застосуванню інновацій під час підготовки фахівців Нової української школи.

Впровадження інноваційних педагогічних технологій на етапі післядипломної підготовки вчителя початкових класів розглядаються нами на основі енциклопедичного знання як про процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, результатом яких стає підвищення рівня досягнень структурних компонентів освіти та відбувається перехід системи до якісно нового стану (Сисоєва, 2001, с. 204).

Враховуючи вищезазначене, визначимо роль науково-педагогічних і педагогічних працівників Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти в ефективному розвитку всієї системи неперервної освіти вчителів як цілеспрямовану творчу діяльність зі створення, використання і розповсюдження актуальних, соціально значущих новацій з метою позитивного розвитку професійної майстерності педагога.

Упровадження освітніх інновацій відділом початкової освіти відбувалося поетапно.

На першому етапі була розроблена Модель науково-методичного супроводу впровадження нової початкової школи в Донецькій області, розроблені робочі навчальні програми, спрямовані на формування фахових компетентностей учителя початкових класів відповідно до нового професійного стандарту.

На другому етапі було організовано розробку навчально-методичне забезпечення підвищення кваліфікації педагогів початкової школи, а саме, підготовлено навчально-методичний кофр курсів підвищення кваліфікації учителів початкових класів Нової української школи «Проєктування освітнього середовища в новій початковій школі», до складу якого увійшли: програма курсів підви-

Таблиця 1. Використання нововведень у процесі післядипломної освіти вчителя початкових класів Донецької області

Інновації	Опис	Очікувані результати
Технологія проєктної діяльності	Проєкт «Вчимося жити разом»	Формування соціально-громадянської компетентності
Ігрові технології	Тренінг «Ігрові та діяльнісні методи навчання у початковій школі»	Формування професійно-педагогічної, інформаційно-цифрової та соціально-громадянської компетентності
Проблемно-пошукові технології	Креатив-студія «На хвилі сучасності»	
Інтерактивного навчання	Тренінги щодо підвищення кваліфікації регіональних тренерів, які проводитимуть навчання та супервізію; тренерів-педагогів, які проводитимуть супервізію в умовах Нової української школи	
Модульне навчання	Тренінг з питань інтеграції освіти на основі життєвих навичок з курсу «Я досліджую світ» до програмно-методичного забезпечення Нової української школи в межах проекту «Безпечна та дружня до дитини школа»	

щення кваліфікації, робочий зошит слухача курсів підвищення кваліфікації, електронний кейс (презентації до модулів, відеоматеріали тощо).

Третій етап був пов'язаний із безпосереднім практичним впровадженням інноваційних технологій в освітньому процесі вчителями Нової української школи. На цьому етапі були розроблені: "Путівник Нової української школи" (Випуски 1–3), "Практичний порадник методисту Нової української школи".

Нововведення у процесі неперервної освіти вчителя Нової української школи Донецької області представлені в таблиці 1.

Готовність до роботи в Новій українській школі ми визначали, як сукупність компонентів: мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного.Для визначення рівня сформованості компонентів готовності вчителів початкової школи до роботи в Новій українській школі (вибірка 1572 особи) нами були використані: спостереження за діяльністю, анкетування, самоаналіз власної діяльності в умовах Нової української школи та самооцінка своєї роботи. Отримані результати відображені в таблиці 2.

Підсумкові показники оцінки рівня сформованості готовності вчителів початкових класів до роботи в Новій українській школі на основі впровадження інновацій демонструють:

- оптимальний рівень сформованості мотиваційно-ціннісного (78%), когнітивного (75%) та діяльнісного (85%) компонентів;
- допустимий (31%) та критичний (11%) – рефлексивного.

Тому було скориговано роботу з педагогами початкової школи у напрямку формування адекватної самооцінки, а саме, запропоновано практичний спецкурс «Порівняльна характеристика вчителя з нормативною моделлю педагога Нової української школи».

Підвищення кваліфікації – важливий аспект розвитку професійної компетентності педагога в умовах сьогодення

Важливим аспектом розвитку професійної компетентності педагога є післядипломна освіта. Підвищення кваліфікації – це час інтенсивного спілкування та обміну досвідом, це можливість для педагогів дізнатися про актуальні тенденції у методиках навчання.

Наше освітянське життя докорінно змінилося після лютого 2022 року. Перед освітою, як і в цілому перед державою, постали надскладні завдання: як створити не тільки необхідні умови для задоволення нових освітніх потреб та запитів щодо професійного розвитку педагогів закладів освіти, а й забезпечити ефективне функціонування системи їхнього професійного зростання у період воєнного стану. Все це змусило адаптувати існуючі форми та визначити нові форми підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Враховуючи те, що у закладах освіти Донецької області освітній процес здійснюється із застосуванням технологій дистанційного навчання, педагоги

Таблиця 2. Результати оцінки рівня сформованості готовності вчителів початкових класів Донецької області до роботи в Новій українській школі на основі впровадження інновацій

Компоненти готовності	Рівні сформованості готовності до роботи в Новій українській школі		
	Оптимальний	Допустимий	Критичний
Мотиваційно-ціннісний	78%	19%	3%
Когнітивний	75%	23%	2%
Діяльнісний	85%	14%	1%
Рефлексивний	58%	31%	11%

дошкільної і початкової освіти на вебінарах та тренінгах з тем «Особливості організації і проведення уроку в початковій школі в умовах воєнного стану», «Дистанційна освіта: дієві практики та лайфхаки» тощо вчаться використовувати платформи та сервіси дистанційного навчання для організації цікавого і продуктивного навчання, відпрацьовують практичні навички щодо опанування дієвими онлайн-інструментами тощо.

Реформа освіти вимагає розробки, впровадження нових тем підвищення кваліфікації та змістових модулів до них. З метою поглиблення знань та вироблення практичних навичок учнів щодо формування читацької компетентності здобувачів освіти початкової школи запропоновано курс «Сучасні стратегії залучення учнів початкової школи до читання», щодо використання дієвих інструментів та практик в освітньому процесі – курс «Дошкільна освіта в контексті освітньої реформи», спецкурси «Діяльнісний підхід у початковій школі» та «Педагогіка гри у закладах дошкільної освіти» тощо, щодо формування управлінської компетентності керівників закладів освіти – курс «Партнерська взаємодія в системі менеджменту ЗДО».

Підвищення кваліфікації педагогів відбувається і під час заходів міжатестаційного періоду. Протягом останніх двох років відділом дошкільної і початкової освіти проведено заходи, які об'єднали незламну педагогічну спільноту Донеччини та спрямували педагогів на пошук нових форм організації освітнього процесу:

- Web-вітрини: «STEM-ідея в ЗДО», «Освітнє середовище початкової школи: інноваційні практики – 2024», «Освітній простір ЗДО: дієві практики організації рухової активності»;
- марафон ідей «Дистанційний STEM-тиждень у ЗДО»;
- онлайн-школа «Дошколярик-онлайн»;
- дистанційна школа «НУШ: компетентності для життя»;
- фестиваль-огляд кращих педагогічних практик «Педагогічні спільноти ЗДО: досвід – пошук – результат»;
- віртуальний освітній простір «Палітра інноваційних практик дошкілля Донеччини»;
- Літня школа батьківства (для консолідації зусиль педагогів та батьків щодо подолання освітніх втрат учнів);
- Школа керівника ЗДО;
- освітня студія педагогічних працівників ЗДО тощо.

Військовий стан в країні зумовлює необхідність впровадження й популяризації безпекових заходів у всіх сферах життя. Саме тому на часі питання забезпечення максимально можливої безпеки кожної дитини, кожного працівника закладу освіти. Особливого значення набуває проведення роз'яснювальної роботи та занять з мінної безпеки, вивчення основних правил поведінки з вибухонебезпечними, підозрілими предметами в офлайн та онлайн-форматах з педагогами, дітьми, батьками. Творчою групою керівників ЗДО відпрацьовані методичні рекомендації щодо використання обладнання для осередків безпеки ЗДО, які можна використовувати в дистанційному форматі. У наступному році заплановано навчання за програмою підвищення кваліфікації «Інформування про ризики вибухонебезпечних предметів».

Підтримка психосоціального благополуччя учасників освітнього процесу

В умовах війни у кожного з нас порушене базове відчуття безпеки, для відновлення якого потрібен кропіткий і психологічно грамотний супровід.

Важливо, аби і дорослі, і діти мали досвід успішного проживання складних ситуацій. Адже війна в життєвому вимірі людини є найвагомішим викликом, психологічні сліди якого можуть залишатися тривалий час. Важливо розуміти, що вчителі не просто допомагають проживати воєнний період, а плекають стійкість у марафоні війни.

Психосоціальна підтримка розвитку та навчання дітей, забезпечення їхнього благополуччя в закладі освіти в умовах надзвичайних ситуацій є одним з провідних завдань педагогічної діяльності. Вирішення якого, першочергово, потребує цілеспрямованої, екосистемної, практико зорієнтованої та метапредметної підготовки педагогів закладів дошкільної освіти та вчителів закладів загальної середньої освіти. Ми повинні пам'ятати, що не всім потрібна фахова психологічна допомога, але всім потрібна певна психосоціальна підтримка.

Саме педагоги відіграють дуже важливу роль у зміцненні та захисті психічного здоров'я та психосоціального благополуччя дітей. Те, як педагоги взаємодіють із дітьми, освітнє середовище, яке вони створюють, впливає на психосоціальне благополуччя дітей. Коли педагоги використовують базові навички підтримки дітей, наприклад: емпатію, неупереджене ставлення до дітей тощо – це допомагає дітям почуватися в безпеці та продовжувати навчатися. Крім того, коли педагоги зосереджуються не лише на академічних досягненнях дітей, а й на розвитку соціальної, емоційної, когнітивної, креативної, фізичної сфер, наскрізних умінь, це допомагає дітям отримати життєвий досвід, щоб справлятися зі складними життєвими ситуаціями (Капінус, 2023, с. 227).

Важливо розуміти, що педагоги теж можуть надавати психосоціальну підтримку дітям шляхом адаптації способу взаємодії з ними, створення психологічно безпечного та сприятливого середовища, в якому діти можуть виражати свої емоції та переживання. Також педагог може імплементувати ігрові психосоціальні активності в освітній процес. Важливо зазначити, що звертаючи увагу на психічне здоров'я та психосоціальне благополуччя дітей, педагог не замінює шкільних психологів, медичних працівників тощо. Але педагог таким чином зміцнює зв'язок і підсилює цілеспрямовану психологічну допомогу.

Для ознайомлення педагогів з дієвими інструментами та практиками підтримки благополуччя дітей, педагогів та батьків Донецьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти запроваджується курс «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в умовах кризових ситуацій», розроблений The MHPSS Collaborative, The LEGO Foundation в Україні. Метою курсу є забезпечення неперервного професійного розвитку педагогів закладів дошкільної освіти, початкової та базової школи з питань психосоціальної підтримки дітей, їхнього благополуччя в закладі освіти в умовах надзвичайних ситуацій. Особлива увага у програмі вищезазначеного курсу приділяється грі як потужному інструменту для підтримки психічного здоров'я дітей та їхнього психосоціального благополуччя.

Ігрові взаємодії – ефективний спосіб задоволення психосоціальних потреб дітей, які проживають складний життєвий досвід (війну, насильство, вимушений переїзд тощо). Імплементація гри в освітній процес сприяє ефективному навчанню та всебічному розвитку дітей, а також підвищує шанси зберегти психічне здоров›я та психосоціальне благополуччя, коли вони зіштовхуються з життєвими труднощами.

Гра допомагає дітям розпізнавати власні емоції, виражати їх і вибудовувати позитивні стосунки з однолітками, членами родини тощо. Це допомагає їм справлятися із занепокоєнням, концентруватися і зосереджуватися на тому, що для них важливо. Ігровий досвід допомагає відновити відчуття нормального життя та надію на світле позитивне майбутнє.

Коли діти переживають війну, вони можуть припинити грати зі своїми друзями, однолітками, братами чи сестрами, навіть наодинці. Або навпаки – діти можуть почати зосереджуватися на війні: вдавати, що вони знаходяться в укритті, на блокпості, уявляти ракети, вибухи, евакуацію тощо. Педагоги можуть підтримати дітей знову залучивши їх до гри. Педагог може включити ігрові взаємодії до освітнього процесу або допомогти спрямувати вільну гру дітей в іншому руслі.

Використання інструментів підтримки психічного здоров'я та психосоціального благополуччя дітей упродовж освітнього процесу має бути обов'язковим, коли діти переживають складні життєві ситуації або взагалі втрачають можливість навчатися.

Висновки

Науково-дослідна та експериментальна робота Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти сприяє активному впровадженню інновацій у формах і методах підвищення кваліфікації педагогів. Ці форми дозволяють активізувати педагогів щодо їхнього професійного зростання.

Однак залишаються виклики та проблеми, які потребують вирішення. Тому на сьогоднішній день пріоритетним завданням має бути збереження та повернення контингенту дітей, а також поновлення кадрового потенціалу в закладах освіти Донеччини. В контексті стрімкого розвитку інформаційних технологій та їхнього впливу на освітній процес, педагогічну діяльність важливим є підвищення

цифрової грамотності педагогів, залучення їх у сучасний інформаційний простір.

Незламній освітянській спільноті України, і Донецькій області зокрема, кинуто виклик – виклик війною. Щоб продовжити навчання та виховання дітей, необхідно шукати нові рішення, які б допомогли отримати їм якісну освіту та зберегти життя і здоров'я.

Тому рухаємось далі, не зупиняємось на досягнутому, «шукаємо» та впроваджуємо ефектні форми розвитку професійної компетентності педагогів.

Бібліографія

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text.
2. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями.
3. «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915–20#Text.
4. Наказ Міністерства економіки України від 28.09.2021 р. № 620–21 «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti.
5. Наказ Міністерства економіки України від 19.10.2021 р. № 755–21 «Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti.
6. Банашко Л.В., Крищук Б.С., Севастьянова О.М., Тафінцева С.І. Концепція педагогічної компетентності майбутніх учителів у системі ступеневої підготовки спеціалістів початкової ланки освіти. Хмельницький, 2017. 40 с. URL: https://www.kgpa.km.ua/?q=node/233.
7. Барбіна Є.С. Педагогічна майстерність учителя у системі неперервної професійної освіти//Педагогічний альманах. 2017. Вип. 36. с. 96–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2017_36_18.
8. Богданова І.М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій: дис. доктора пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2003. 440 с.
9. Груць Г.М. Теоретико-методологічні засади формування професійної компетентності вчителя в контексті нової української школи. Професійна компетентність учителя нової української школи: формування, розвиток та удосконалення**:** матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 22 трав. 2020 р. с. 6–9. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15781/4/conf_prof_komp-%28uchutelja-2021%29.pdf.
10. Дубасенюк О.А., Вознюк О.В. Концептуальні підходи до професійно-педагогічної підготовки сучасного педагога. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 114 с.
11. Жаркова І.І. Професійна компетентність як сутнісна характеристика педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Професійна компетентність учителя нової української школи: формування, розвиток та удосконалення**:** матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 22 трав. 2020 р. с. 13–16. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15781/4/conf_prof_komp-%28uchutelja-2021%29.pdf.
12. Капінус Н.О. Розвиток професійної компетентності вчителя початкових класів: реалії сьогодення. Професійна компетеність педагога: методологія, теорія, методика практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.10 лист. 2023 р. с. 226–236.
13. Лісіна Л. Підготовка майбутніх учителів до конструювання навчальних технологій: теоретичний аспект. Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти: матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю. Бердянськ, 2018. с. 23–27.
14. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія за ред. С.О. Сисоєвої. ВІПОЛ, 2001. 502 с.
15. Якименко С.І. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах вищого навчального закладу: наук. посіб./під заг. ред. С.І. Якименко. Київ: Слово, 2011. 464 с.